

109/2002 Sb.

ZÁKON

ze dne 5. února 2002

o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

VÝKON ÚSTAVNÍ VÝCHOVY NEBO OCHRANNÉ VÝCHOVY VE ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH A PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ PÉČE VE ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH

HLAVA I

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Účel a působnost školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči

(1) Ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy (dále jen „zařízení“) a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči, kterými jsou střediska výchovné péče (dále jen „středisko“), musí být zajištěno základní právo každého dítěte na výchovu a vzdělávání v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, vytvářeny podmínky podporující sebedůvěru dítěte, rozvíjející citovou stránku jeho osobnosti a umožňující aktivní účast dítěte ve společnosti. S dítětem musí být zacházeno v zájmu plného a harmonického rozvoje jeho osobnosti s ohledem na potřeby osoby jeho věku.

(2) Účelem zařízení je zajišťovat nezletilé osobě¹⁾, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let (dále jen „dítě“), na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Zařízení spolupracují s rodinou dítěte a poskytují jí pomoc při zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, včetně rodinné terapie a nácviku rodičovských a dalších dovedností nezbytných pro výchovu a péči v rodině. Zařízení poskytují podporu při přechodu dítěte do jeho původního rodinného prostředí nebo jeho přemístění do náhradní rodinné péče.

(3) Účelem středisek je poskytovat preventivně výchovnou péči, a tím zejména předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňovat nebo odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování a přispívat ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte. Střediska poskytují pomoc rodičům nebo jiným osobám, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy rozhodnutím příslušného orgánu, (dále jen „osoby odpovědné za výchovu“) při výchově a vzdělávání dítěte a při řešení problémů

spojených s péčí o dítě, s cílem zachovat a posílit rodinné vazby dítěte a zamezit odtržení dítěte z jeho rodinného prostředí.

(4) Zařízení a střediska spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte^{1a)}.

HLAVA II ZAŘÍZENÍ

§ 2

(1) Zařízeními jsou:

- a) diagnostický ústav,
- b) dětský domov,
- c) dětský domov se školou,
- d) výchovný ústav.

(2) Zařízení poskytují péči jinak poskytovanou osobami odpovědnými za výchovu dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Zařízení poskytuje speciálně pedagogické a psychologické služby také ambulantní formou, a to dítěti, které pobývá mimo zařízení podle § 23 odst. 1 písm. a) až c).

(3) Zařízení poskytují péči podle odstavce 2 rovněž dětem, u nichž bylo nařízeno předběžné opatření.²⁾

(4) Zařízení poskytují péči rovněž dětem, které nejsou občany České republiky a splňují podmínky stanovené zákonem o sociálně-právní ochraně dětí³⁾. Pokud tyto děti zejména z jazykových důvodů nemohou být umístěny do ostatních zařízení, poskytuje jim péči příspěvková organizace zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“), která může vykonávat činnosti všech zařízení uvedených v odstavci 1; pro tyto děti se mohou zřizovat samostatná oddělení v rámci jednotlivých zařízení podle odstavce 1.

(5) Zařízení, do něhož je dítě umístěno, má právo na výběr lékaře nebo jiného odborného pracovníka nebo poskytovatele zdravotních služeb.

(6) Zařízení může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let,⁴⁾ (dále jen "nezaopatřená osoba"), podle smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením nejpozději do 1 roku od ukončení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

(7) Dětem uvedeným v odstavcích 2, 3, 4 a nezaopatřeným osobám je poskytováno plné přímé zaopatření, a to

- a) stravování, ubytování a ošacení,
- b) učební potřeby a pomůcky,
- c) úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání,

d) úhrada nákladů na zdravotní služby, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyly zdravotní služby vyžádány zákonnými zástupci dítěte,

e) kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení,

f) úhrada nákladů na dopravu do sídla školy.

(8) V době, kdy je pobyt v zařízení přerušen podle § 23 odst. 1 písm. a) nebo je dítě s uloženou ochrannou výchovou podmíněně umístěno mimo zařízení, poskytují dítěti plné přímé zaopatření osoby, u nichž dítě pobývá.

(9) Dětem uvedeným v odstavcích 2, 3, 4 a nezaopatřeným osobám mohou být dále hrazeny

a) potřeby pro využití volného času a rekreaci,

b) náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost,

c) náklady na soutěžní akce, rekreace,

d) náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.

(10) V rámci péče o děti jsou jim zajišťovány specifické výchovné a vzdělávací potřeby, a to v odstupňovaném rozsahu pro děti

a) samostatné přiměřeně věku,

b) samostatné vyžadující občasnou kontrolu,

c) vyžadující občasné vedení a stálou kontrolu,

d) nesamostatné vyžadující stálé vedení i kontrolu,

e) vyžadující soustavnou intenzivní individuální péči.

(11) Posouzení dítěte podle odstavce 10 se provede v součinnosti s odborným pracovníkem (§ 8 odst. 2) nejméně jedenkrát v kalendářním roce.

(12) Do zařízení jsou umísťovány i děti s mentálním, tělesným, smyslovým postižením, s vadami řeči, popřípadě s více vadami, u nichž byla nařízena ústavní výchova, uložena ochranná výchova nebo nařízeno předběžné opatření, pokud stupeň zdravotního postižení neodpovídá jejich umístění do zařízení sociálních služeb⁵⁾ nebo do specializovaného zdravotnického zařízení. Pro tyto děti zařízení zajistí vhodné podmínky úpravou denního režimu a vybavenosti zařízení, jejichž přiměřenost posoudí příslušný poskytovatel zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, s nímž zařízení uzavřelo smlouvu o poskytování zdravotních služeb⁶⁾ (dále jen "registrující lékař"). Dále zajistí odpovídající vzdělávací, terapeutický a sociálně rehabilitační program nebo zabezpečí jejich týdenní pobyt v internátu školy podle typu jejich postižení a prostřednictvím příslušného poskytovatele zdravotních služeb i specializovanou péči.

(13) V zařízeních a střediscích se vytvářejí podmínky pro účast dětí na náboženské výchově, na náboženských obřadech, popřípadě na dodržování náboženských zvyklostí, a to podle zájmu dítěte a s ohledem na předchozí rodinnou výchovu a na rozumové schopnosti dítěte.

(14) Podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací činnosti a péče v zařízeních a středisku a o způsobech uplatňování práv a povinností vymezených tímto zákonem dětem nebo osobám odpovědným za výchovu, zařízením a středisku stanoví vnitřní řád.

(15) Diagnostickému ústavu poskytují dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy, nacházející se v jeho územním obvodu, na jeho žádost potřebné údaje z dokumentace vedené podle § 34 odst. 1 písm. e), f) a g).

§ 3

(1) Pro děti se závažnými poruchami chování, které z těchto důvodů nemohou plnit povinnou školní docházku v jiné škole, zřizovatel zařízení zřizuje školu s odpovídajícími vzdělávacími programy jako součást zařízení.

(2) Pro děti, které po dokončení povinné školní docházky pro závažné poruchy chování nemohou být zařazeny do jiné školy poskytující střední vzdělávání, zřizovatel zařízení může jako součást zařízení zřídit školu poskytující střední vzdělání. Pro děti, které nedosáhly základního vzdělání nebo základů vzdělání, zajistí zařízení vzdělávání podle příslušného vzdělávacího programu.

(3) Pro účely vysvědčení používají školy zřizované podle odstavců 1 a 2 tiskopisy a razítko s uvedením názvu a adresy školy bez uvedení názvu zařízení.

§ 4

(1) Základní organizační jednotkou pro práci s dětmi v zařízení je výchovná skupina nebo rodinná skupina.

(2) Výchovná skupina je základní organizační jednotkou v diagnostickém ústavu a ve výchovném ústavu. Tvoří ji

a) v diagnostickém ústavu nejméně 4 a nejvíce 8 dětí,

b) ve výchovném ústavu nejméně 5 a nejvíce 8 dětí.

(3) Ve výchovném ústavu lze v jedné budově zřídit nejvíce 6 výchovných skupin. Děti se do výchovných skupin zařazují se zřetelem na jejich výchovné, vzdělávací a zdravotní potřeby.

(4) Rodinná skupina je základní organizační jednotkou v dětském domově a v dětském domově se školou. Tvoří ji

a) v dětském domově nejméně 6 a nejvíce 8 dětí,

b) v dětském domově se školou nejméně 5 a nejvíce 8 dětí,

zpravidla různého věku a pohlaví. Sourozenci se zařazují do jedné rodinné skupiny; výjimečně je možné zařadit je do různých rodinných skupin, zejména z výchovných důvodů.

(5) V dětském domově lze v jedné budově či ve více budovách v jednom areálu zřídit nejméně 2 a nejvíce 6 rodinných skupin. V dětském domově se školou lze v jedné budově či ve více budovách v jednom areálu zřídit nejméně 2 a nejvíce 6 rodinných skupin. Děti se do rodinných skupin zařazují se zřetelem na jejich výchovné, vzdělávací a zdravotní potřeby.

(6) Zřizovatel zařízení může v odůvodněných případech stanovit nižší počet dětí v základních organizačních jednotkách podle odstavců 2 a 4, a to za předpokladu, že uhradí zvýšené výdaje na činnost zařízení.

Diagnostický ústav

§ 5

(1) Diagnostický ústav přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou; děti s uloženou ochrannou výchovou také na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení umísťuje do dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů.

(2) Diagnostický ústav plní podle potřeb dítěte úkoly

a) diagnostické, spočívající ve vyšetření úrovně dítěte formou pedagogických a psychologických činností,

b) vzdělávací, v jejichž rámci se zjišťuje úroveň dosažených znalostí a dovedností, stanovují a realizují se specifické vzdělávací potřeby v zájmu rozvoje osobnosti dítěte přiměřeně jeho věku, individuálním předpokladům a možností,

c) terapeutické, které prostřednictvím pedagogických a psychologických činností směřují k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování dítěte,

d) výchovné a sociální, vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné sociálně-právní ochraně dětí; podle potřeby zprostředkovává zdravotní vyšetření dítěte,

e) organizační, související s umísťováním dětí do zařízení v územním obvodu diagnostického ústavu vymezeném ministerstvem, popřípadě i mimo územní obvod; spolupracuje s orgánem sociálně-právní ochrany dětí při přípravě jeho návrhu na nařízení předběžného opatření, které bude vykonáváno v diagnostickém ústavu nebo v jiném zařízení a při přípravě vyjádření pro soud ohledně určení zařízení pro výkon ústavní výchovy, do kterého má být dítě s nařízenou ústavní výchovou umístěno,

f) koordinační, směřující k prohloubení a sjednocení odborných postupů ostatních zařízení v rámci územního obvodu diagnostického ústavu, k ověřování jejich účelnosti a ke sjednocení součinnosti s orgány státní správy a dalšími osobami, zabývajícími se péčí o děti.

(3) Diagnostický ústav na základě výsledků diagnostických, vzdělávacích, terapeutických, výchovných a sociálních činností, které jsou součástí komplexního vyšetření, zpracovává komplexní diagnostickou zprávu s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb podle § 2 odst. 10, stanovených v zájmu rozvoje osobnosti (dále jen "program rozvoje osobnosti").

(4) Diagnostický ústav písemně sděluje příslušným orgánům sociálně-právní ochrany dětí⁷⁾ na základě komplexní zprávy nebo na základě poznatků zařízení údaje o dětech vhodných k osvojení nebo ke svěření do pěstounské péče.

(5) Při přijetí dítěte k pobytu do diagnostického ústavu předkládá orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo osoba odpovědná za výchovu pravomocné rozhodnutí nebo předběžné opatření soudu, osobní list, rodný list, občanský průkaz nebo v případě cizinců cestovní pas, jakož i poslední školní vysvědčení nebo výpis z katalogového listu s vyznačením roku školní docházky. Dále předává průkaz zdravotní pojišťovny, očkovací průkaz a lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k umístění dítěte do diagnostického ústavu ne starší 3 dnů a písemné vyjádření lékaře o aktuálním zdravotním stavu dítěte. Není-li možno ze závažných důvodů při přijetí dítěte na základě předběžného opatření předložit některé z výše uvedených dokladů, s výjimkou rozhodnutí o předběžném opatření a písemného vyjádření lékaře o

aktuálním zdravotním stavu dítěte, zajistí orgán sociálně-právní ochrany dětí jejich předložení bez zbytečného odkladu dodatečně. Při umístění dítěte do dětského domova nebo dětského domova se školou bez jeho předchozího pobytu v diagnostickém ústavu se dokumentace k dítěti podle věty první a druhé předává přímo příslušnému zařízení.

(6) Do diagnostického ústavu se dítě umísťuje na dobu zpravidla nepřesahující 8 týdnů.

(7) Do dětského domova se školou a výchovného ústavu může být dítě s uloženou ochrannou výchovou umístěno pouze diagnostickým ústavem, v jehož územním obvodu se zařízení nachází. Umístit dítě do některého z uvedených zařízení v územním obvodu jiného diagnostického ústavu lze po předchozí dohodě diagnostického ústavu, v jehož péči se dítě nachází, s územně příslušným diagnostickým ústavem a orgánem sociálně-právní ochrany dětí, který dítě eviduje. Nedojde-li k dohodě, rozhodne o umístění dítěte do příslušného zařízení ministerstvo na návrh diagnostického ústavu, v jehož péči se dítě nachází, a s přihlédnutím k vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který dítě eviduje.

(8) Jestliže se u dítěte, které bylo rozhodnutím soudu umístěno do dětského domova nebo dětského domova se školou bez jeho předchozího pobytu v diagnostickém ústavu, ukáže dodatečně potřebné komplexní vyšetření, provede toto vyšetření v zařízení, do něhož bylo dítě umístěno, diagnostický ústav, v jehož obvodu se zařízení nachází.

(9) Přemístit dítě s uloženou ochrannou výchovou do jiného dětského domova se školou nebo výchovného ústavu může jen diagnostický ústav na základě vlastního podnětu nebo odůvodněné písemné žádosti zařízení, v němž je dítě umístěno, nebo zákonných zástupců dítěte, nebo dítěte nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Jedná-li se o přemístění mimo územní obvod diagnostického ústavu, postupuje se podle odstavce 7.

(10) Diagnostický ústav oznámí přijetí, umístění nebo přemístění dítěte do 3 pracovních dnů soudu, který ve věci dítěte rozhodl, orgánu sociálně-právní ochrany dětí příslušnému podle místa trvalého pobytu dítěte a osobě odpovědné za výchovu, pokud se jí nedoručuje rozhodnutí o umístění nebo přemístění dítěte.

(11) Diagnostický ústav předává s dítětem umísťovaným nebo přemísťovaným do zařízení komplexní diagnostickou zprávu s programem rozvoje osobnosti, pravomocné rozhodnutí soudu, školní dokumentaci včetně posledního vysvědčení a návrhu klasifikace za dobu pobytu v diagnostickém ústavu, osobní věci dítěte a další dokumentaci podle odstavce 5. Návrh programu rozvoje osobnosti dítěte zpracovává zařízení v součinnosti s odborným pracovníkem diagnostického ústavu podle § 8 odst. 2.

(12) Při umísťování dítěte s uloženou ochrannou výchovou se dbá na umístění dítěte co nejblíže bydlišti osob odpovědných za výchovu nebo zákonných zástupců, pokud by tím nebyl ohrožen mravní vývoj dítěte.

§ 6

(1) Diagnostický ústav poskytuje po dobu nezbytně nutnou péči dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou zadrženým na útěku z jiných zařízení, popřípadě z místa pobytu nebo přechodného ubytování podle § 23 odst. 1 písm. a) a c) nebo z místa podmíněného umístění mimo zařízení.

(2) Diagnostický ústav bezodkladně oznámí přijetí dítěte příslušnému zařízení podle odstavce 1, které je povinno dítě převzít do 2 dnů od oznámení.

§ 8

(1) Diagnostický ústav vede evidenci dětí umístěných v zařízeních ve svém územním obvodu a vede evidenci volných míst v zařízeních ve svém územním obvodu.

(2) Diagnostický ústav zajišťuje podle potřeby, nejméně však dvakrát v kalendářním roce, činnost odborného pracovníka diagnostického ústavu v zařízeních ve svém územním obvodu za účelem metodického vedení, koordinace a ověřování účelnosti postupu a výsledků výchovné péče.

(3) Diagnostický ústav vypracovává pro ministerstvo návrhy potřebných změn u zařízení umístěných ve svém územním obvodu a upozorňuje ministerstvo na situace vyžadující zásah zřizovatele.

§ 9

(1) V diagnostickém ústavu jsou zřizovány nejméně 3 výchovné skupiny pro účely komplexního vyšetření dětí.

(2) Se souhlasem ministerstva mohou být v diagnostickém ústavu ustanoveny výchovné skupiny pro účely péče o děti, jimž je nezbytné zajistit dokončení studia, poskytování psychologických nebo speciálně pedagogických služeb nebo jsou známy jiné okolnosti, pro něž není děti vhodné přemístit.

(3) Ministerstvo může na žádost ředitele diagnostického ústavu v odůvodněných případech udělit výjimku z ustanovení odstavce 1.

§ 10

(1) Diagnostické ústavy nebo výchovné skupiny diagnostických ústavů mohou být členěny podle pohlaví nebo podle věku dítěte.

(2) V diagnostickém ústavu, který není členěn podle pohlaví dítěte, se takto zpravidla nečlení ani výchovná skupina ustanovená podle § 4 odst. 2.

(3) Jestliže jsou zařízení rozdělena podle věku dítěte, může být dítě umístěno nebo přemístěno do zařízení již v období 3 měsíců před dosažením příslušného věku.

§ 11

(1) Pro děti, které ukončily povinnou školní docházku, se jako součást diagnostického ústavu zřizují diagnostické třídy, v nichž je zajišťována příprava dětí na jejich budoucí povolání.

(2) Třída školy a diagnostická třída se naplňuje do 8 dětí.

(3) Výjimky z odstavce 2 může udělit ministerstvo.

Dětský domov a dětský domov se školou

§ 12

Dětský domov

(1) Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.

(2) Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova.

(3) Do dětského domova mohou být umístovány děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let. Do dětského domova se rovněž umísťují nezletilé matky spolu s jejich dětmi.

§ 13

Dětský domov se školou

(1) Účelem dětského domova se školou je zajišťovat péči o děti

a) s nařízenou ústavní výchovou,

1. mají-li závažné poruchy chování, nebo

2. které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči, nebo

b) s uloženou ochrannou výchovou,

c) jsou-li nezletilými matkami a splňují podmínky stanovené v písmenu a) nebo b), a jejich děti, které nemohou být vzdělávány ve škole, jež není součástí dětského domova se školou.

(2) Dětské domovy se školou lze zřizovat odděleně pro děti podle odstavce 1 nebo se v nich zřizují rodinné skupiny odděleně pro děti podle odstavce 1.

(3) Výjimky z ustanovení odstavce 2 může udělit ministerstvo.

(4) Do dětského domova se školou mohou být umístovány děti zpravidla od 6 let do ukončení povinné školní docházky.

(5) Pokud v průběhu povinné školní docházky pominuly důvody pro zařazení dítěte do školy zřízené při dětském domově, je dítě na základě žádosti ředitele dětského domova se školou zařazeno do školy, která není součástí dětského domova se školou.

(6) Nemůže-li se dítě po ukončení povinné školní docházky pro pokračující závažné poruchy chování vzdělávat ve střední škole mimo zařízení nebo neuzavře-li pracovněprávní vztah, je přerazeno do výchovného ústavu.

Výchovný ústav

§ 14

(1) Výchovný ústav pečuje o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.

(2) Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti

a) s nařízenou ústavní výchovou,

b) s uloženou ochrannou výchovou,

c) které jsou nezletilými matkami, a pro jejich děti, nebo

d) které vyžadují výchovně léčebnou péči, popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují oddělené výchovné skupiny.

(3) Do výchovného ústavu může být umístěno i dítě starší 12 let, má-li uloženu ochrannou výchovu, a v jeho chování se projevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou. Výjimečně, v případech zvláště závažných poruch chování, lze do výchovného ústavu umístit i dítě s nařízenou ústavní výchovou starší 12 let.

(4) Výjimky z ustanovení odstavce 2 může udělit ministerstvo.

Společná ustanovení pro zařízení

§ 15

(1) V zařízeních, ve kterých jsou umístěny děti s uloženu ochrannou výchovou, jsou používány speciální stavebně technické prostředky k zabránění útěku těchto dětí. Na základě rozhodnutí ředitele zařízení je dále možné v těchto zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti dětí, zaměstnaných osob a svěřeného majetku využívat audiovizuální systémy.

(2) Audiovizuální systémy je možné využívat

a) pro kontrolu okolí budovy či více budov na jednom ohraničeném pozemku,

b) pro kontrolu vnitřních prostor zařízení, kam nemají děti přístup,

c) pro kontrolu chodeb, místností určených pro zaměstnance zařízení a oddělené místnosti.

(3) Plány pro využívání audiovizuální techniky včetně rozmístění sledovacích bodů v zařízeních a dále plány rozmístění speciálních stavebně technických prostředků v zařízeních a jejich jednotlivé druhy schvaluje ministerstvo.

(4) O umístění a způsobu využívání audiovizuální techniky musí být ředitelem zařízení předem informovány všechny děti umístěné v zařízení a všichni zaměstnanci zařízení.

HLAVA III

STŘEDISKO

§ 16

(1) Středisko poskytuje služby klientům, jimiž jsou

a) děti s rizikem poruch chování či s již rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji, případně zletilým osobám do ukončení přípravy na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let,

b) osoby odpovědné za výchovu a pedagogičtí pracovníci,

c) děti, u nichž rozhodl o zařazení do střediska soud nebo o výchovném opatření podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾.

(2) Středisko poskytuje tyto služby:

a) poradenské, spočívající v konzultacích a poskytování odborných informací a pomoci klientům, orgánům sociálně-právní ochrany dětí, jiným orgánům a organizacím podílejícím se na práci s dítětem a rodinou, zejména školám a školským zařízením,

- b) terapeutické, za účelem urychlení integrace původní rodiny,*
- c) diagnostické, spočívající ve vyšetření úrovně klienta uvedeného v odstavci 1 písm. a) a c) formou pedagogických a psychologických činností, na základě nichž vydává doporučení školám a školským zařízením,*
- d) vzdělávací, v jejichž rámci se zjišťuje úroveň dosažených znalostí a dovedností, posuzují se specifické vzdělávací potřeby v zájmu rozvoje osobnosti klienta uvedeného v odstavci 1 písm. a) a c) přiměřeně jeho věku, individuálním předpokladům a možností,*
- e) speciálně pedagogické a psychologické, směřující k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování a směřující k integraci osobnosti klienta uvedeného v odstavci 1 písm. a) a c) a rodiny,*
- f) výchovné a sociální, vztahující se k osobnosti klienta uvedeného v odstavci 1 písm. a) a c), k jeho rodinné situaci a nezbytné sociálně-právní ochraně dětí,*
- g) informační, spočívající ve zprostředkování kontaktů klientovi s jinými orgány a subjekty, které se podílejí na realizaci opatření sociálně-právní ochrany dítěte, nebo za účelem zajištění dalších poradenských nebo terapeutických služeb v zájmu klienta.*

(3) Středisko poskytuje služby podle odstavce 2 ve formě

- a) ambulantní,*
- b) celodenní,*
- c) internátní, a to nejdéle po dobu 8 týdnů, nebo*
- d) terénní, zejména v rodinném nebo školním prostředí klienta.*

(4) Středisko spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami, v případě klientů uvedených v odstavci 1 písm. a) a c) se zdravotním postižením i se speciálně pedagogickými centry, a v případě klientů uvedených v odstavci 1 písm. a) a c) s již rozvinutými poruchami chování s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány, které se podílejí na prevenci sociálně patologických jevů a drogových závislostí.

(5) Na tiskopisu a razítku používaných střediskem se místo názvu právnické osoby, která vykonává jeho činnost, uvádí pouze označení střediska.

§ 17

(1) O službu střediska může požádat, jde-li o

- a) ambulantní službu, klient uvedený v § 16 odst. 1 písm. a) a c) starší 15 let, klient uvedený v § 16 odst. 1 písm. b) nebo příslušná škola nebo školské zařízení,*
- b) celodenní nebo internátní službu, zákonný zástupce klienta uvedeného v § 16 odst. 1 písm. a) a c) nebo zletilý klient uvedený v § 16 odst. 1 písm. a),*
- c) terénní službu v prostředí, které nezletilý klient uvedený v § 16 odst. 1 písm. a) a c) sdílí s osobou odpovědnou za jeho výchovu, tato osoba; v jiném prostředí osoba odpovědná za výchovu, klient uvedený v § 16 odst. 1 písm. a) a c) starší 15 let nebo příslušná škola nebo školské zařízení, pokud nebude zasazeno do práv osob sdílejících s klientem toto prostředí;*

právo klienta uvedeného v § 16 odst. 1 písm. a) a c) požádat podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí⁷⁾ o pomoc při ochraně svého života a dalších práv není dotčeno.

(2) Služby se poskytují až po písemném udělení informovaného souhlasu žadatele s jejich obsahem, způsoby a metodami provádění, očekávanými výsledky a s riziky poskytnutí i neposkytnutí. Informace se poskytují také klientovi, který není žadatelem.

(3) Klientovi uvedenému v § 16 odst. 1 písm. a) se poskytují celodenní nebo internátní služby po doporučení vycházejícím z výsledků ambulantních služeb, a to témuž klientovi nejvýše dvakrát během jednoho roku. K žádosti o poskytnutí celodenních nebo internátních služeb se středisko vyjádří do 14 dnů od jejího obdržení.

(4) Klienti, jimž se poskytují celodenní nebo internátní služby, se zařazují do výchovných skupin. Ve středisku lze v jedné budově zřídit nejvíce 3 výchovné skupiny; zřizovatel střediska může v odůvodněných případech stanovit vyšší počet výchovných skupin ve středisku. Výchovná skupina může mít nejméně 6 a nejvíce 8 klientů, a to s ohledem na jejich výchovné, vzdělávací nebo zdravotní potřeby.

(5) Spolu s celodenními nebo internátními službami se klientům uvedeným v § 16 odst. 1 písm. a) a c) poskytuje stravování a ubytování, a to za úplaty na základě smlouvy mezi střediskem a zákonným zástupcem klienta nebo zletilým klientem. Výše úplaty se rovná výši nákladů na stravování určených podle zvláštního právního předpisu a výši nákladů na ubytování stanovených zřizovatelem. Úhradu je nutno provést před přijetím klienta do střediska, nedohodnou-li se strany jinak.

(6) Služby střediska na základě rozhodnutí soudu o zařazení klienta uvedeného v § 16 odst. 1 písm. c) se poskytují s odchylkami tak, že

a) středisko přijme do výchovné péče klienta i bez žádosti podle odstavce 1 nebo souhlasu podle odstavce 2,

b) formu služeb určí soud,

c) středisko přijme klienta do péče i v případě, že k úhradě nákladů podle odstavce 5 před přijetím klienta do péče nedojde.

HLAVA IV

PRACOVNÍCI V ZAŘÍZENÍ NEBO VE STŘEDISKU

§ 18

(1) Pedagogičtí pracovníci⁸⁾ zařízení nebo střediska vzdělávají a vychovávají děti a klienty v souladu s cíli výchovy a vzdělávání, stanovenými tímto zákonem a dalšími právními předpisy.

(2) Pedagogickým pracovníkem zařízení nebo střediska poskytujícího internátní služby může být pouze ten, kdo vedle předpokladů stanovených zákonem o pedagogických pracovnících^{8a)} splňuje předpoklad psychické způsobilosti.

(3) Psychická způsobilost se zjišťuje psychologickým vyšetřením. Psychická způsobilost se prokazuje

a) před vznikem pracovního poměru k zařízení nebo středisku,

b) v průběhu pracovního poměru v případě, že vznikne důvodná pochybnost o tom, zda pedagogický pracovník splňuje podmínku psychické způsobilosti, zejména při podezření na fyzické nebo psychické násilí na dětech; v takovém případě ředitel zařízení nebo střediska nařídí pedagogickému pracovníkovi podstoupit psychologické vyšetření a k tomu stanoví přiměřenou lhůtu.

(4) Psychologický posudek je součástí osobního spisu pedagogického pracovníka^{8b}).

(5) V psychologickém posudku se uvádějí tyto údaje:

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, akademický titul a datum narození pedagogického pracovníka,

b) závěr psychologického vyšetření, z něhož je patrné, zda pedagogický pracovník je nebo není psychicky způsobilý vykonávat činnost pedagogického pracovníka zařízení nebo střediska,

c) jméno, popřípadě jména, příjmení a akademický titul vyšetřujícího psychologa, jeho vlastnoruční podpis a otisk razítka, číslo akreditace,

d) datum vyhotovení psychologického posudku.

(6) Psychologický posudek je možné přezkoumat za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem^{8c}).

(7) Splnění předpokladu psychické způsobilosti u státního příslušníka členského státu nebo oprávněného příslušníka jiného státu^{8d}), který je v členském státě oprávněn vykonávat činnosti obdobné činnostem pedagogického pracovníka zařízení nebo střediska podle tohoto zákona, lze rovněž uznat podle zvláštního zákona^{8e}).

§ 18a

Akreditace k oprávnění zjišťovat psychickou způsobilost

(1) Psychickou způsobilost může zjišťovat osoba, které byla udělena akreditace k oprávnění zjišťovat psychickou způsobilost podle tohoto zákona (dále jen "akreditace"). Žádost o akreditaci může ministerstvu podat osoba, která

a) má specializovanou způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa podle zvláštního právního předpisu^{8f}),

b) má praxi delší než 7 let, z níž nejméně 5 let v oblasti psychodiagnostiky dospělých, a

c) byla proškolená ministerstvem k jednotným metodám, technikám a vyhodnocování psychologického vyšetření.

(2) Splňuje-li osoba žádající o akreditaci podmínky stanovené v odstavci 1, ministerstvo akreditaci udělí.

(3) Ministerstvo akreditaci odejme, přestane-li akreditovaná osoba splňovat podmínky podle odstavce 1 písm. a).

(4) Ministerstvo zveřejňuje seznam akreditovaných osob ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

§ 19

(1) Nepedagogickým pracovníkem se rozumí zaměstnanec zařízení nebo střediska, který vykonává jinou činnost než činnost uvedenou v § 18 a splňuje kvalifikační předpoklady a požadavky stanovené pro výkon povolání zvláštním právním předpisem nebo stanovené zaměstnavatelem.

(2) Nepedagogickým pracovníkem může být ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů ne starším než 3 měsíce, který musí být předložen zařízení nebo středisku před vznikem pracovněprávního vztahu.

HLAVA V

PRÁVA A POVINNOSTI DĚTÍ UMÍSTĚNÝCH V ZAŘÍZENÍ, ŘEDITELE ZAŘÍZENÍ A OSOB ODPOVĚDNÝCH ZA VÝCHOVU

§ 20

Práva a povinnosti dětí umístěných v zařízení

(1) Dítě s nařízenou ústavní výchovou má právo

a) na zajištění plného přímého zaopatření,

b) na rozvíjení tělesných, duševních a citových schopností a sociálních dovedností,

c) na respektování lidské důstojnosti,

d) na společné umístění se svými sourozenci, nebrání-li tomu závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců,

e) na vytváření podmínek pro dosažení vzdělání a pro přípravu na povolání v souladu s jeho schopnostmi, nadáním a potřebami,

f) na svobodu náboženství, při respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu usměrňovat dítě v míře odpovídající jeho rozumovým schopnostem,

g) být seznámeno se svými právy a povinnostmi, radit se se svým obhájcem nebo opatrovníkem, ustanoveným pro řízení podle zvláštního zákona,¹²⁾ bez přítomnosti třetích osob, a za tímto účelem přijímat a odesílat korespondenci bez kontroly jejího obsahu,

h) účastnit se činností a aktivit zařízení organizovaných v rámci výchovného programu s výjimkou zákazu či omezení v rámci opatření ve výchově, stanovených tímto zákonem,

i) obracet se se žádostmi, stížnostmi a návrhy na ředitele a pedagogické pracovníky zařízení a požadovat, aby podání adresovaná příslušným státním orgánům, orgánům územní samosprávy a právníkům a fyzickým osobám, jsou-li pověřeny výkonem sociálně-právní ochrany dětí, byla ze zařízení odeslána v následující pracovní den po jejich odevzdání pracovníkům zařízení, a to bez kontroly jejich obsahu; tyto žádosti, stížnosti, návrhy a podání je zařízení povinno evidovat,

j) vyjádřit svůj názor na zamýšlená a prováděná opatření, která se ho dotýkají; názorům dítěte musí být věnována patřičná pozornost odpovídající jeho věku a rozumové vyspělosti,⁹⁾

k) požádat o osobní rozhovor a uskutečnit osobní rozhovor s pověřeným zaměstnancem orgánu sociálně-právní ochrany dětí,⁷⁾ zaměstnancem České školní inspekce, ministerstva nebo orgánu kraje, a to bez přítomnosti dalších osob,

l) být hodnoceno a odměňováno a ke svému hodnocení se vyjadřovat,

m) na informace o stavu svých úspor či pohledávek,

n) na udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu a dalšími blízkými osobami¹⁰⁾ za podmínek stanovených tímto zákonem, a to formou korespondence, telefonických hovorů a osobních návštěv,

o) přijímat v zařízení s vědomím pedagogického pracovníka i návštěvy osob, které nejsou uvedeny v písmenu n); pedagogický pracovník návštěvu nepřipustí, pokud byly dítěti zakázány nebo omezeny návštěvy podle § 21 odst. 1 písm. e) nebo pokud návštěva ohrožuje zdraví nebo bezpečnost,

p) opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky, pokud se jedná o dítě starší 7 let věku, pokud nedošlo k zákazu nebo omezení v rámci opatření ve výchově stanovených tímto zákonem,

q) na podporu a pomoc po ukončení pobytu v zařízení v souladu s cílem reintegrace dítěte do rodiny a společnosti.

(2) Dítě s nařízenou ústavní výchovou má povinnost

a) dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců zařízení, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku, v prostorách zařízení a v osobních věcech udržovat pořádek a čistotu a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu zařízení,

b) dodržovat předpisy a pokyny k ochraně bezpečnosti a zdraví, s nimiž bylo řádně seznámeno,

c) poskytnout na výzvu ředitele doklady o svých příjmech,

d) předat do úschovy na výzvu ředitele předměty ohrožující výchovu, zdraví a bezpečnost; doba úschovy těchto předmětů nesmí přesáhnout dobu pobytu dítěte v zařízení a při jeho ukončení musí být tyto předměty dítěti nebo osobě odpovědné za výchovu vydány,

e) podrobit se na výzvu ředitele zařízení vyšetření, zda není ovlivněno alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Je-li pro vyšetření třeba odebrat krev, je dítě povinno strpět, aby mu lékař nebo odborný zdravotnický pracovník odebral krev, pokud to není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.

(3) Dítě s uloženou ochrannou výchovou má všechna práva a povinnosti podle odstavců 1 a 2, s výjimkou práv podle odstavce 1 písm. o) a p).

(4) Na klienty uvedené v § 16 odst. 1 písm. a) a c) se vztahují ustanovení odstavce 1 s výjimkou písmen a) a o) a odstavce 2 s výjimkou písmene c).

(5) Na nezaopatřené osoby v zařízení podle § 2 odst. 6 se vztahují ustanovení odstavců 1 a 2.

Opatření ve výchově

§ 21

- (1) Za prokázané porušení povinností vymezených tímto zákonem může být dítěti
- a) odňata výhoda udělená podle odstavce 3,
  - b) sníženo kapesné v rozsahu stanoveném tímto zákonem,
  - c) s nařízenou ústavní výchovou omezeno nebo zakázáno trávení volného času mimo zařízení v rozsahu stanoveném vnitřním řádem,
  - d) odňata možnost účastnit se atraktivní činnosti či akce,
  - e) s nařízenou ústavní výchovou zakázány návštěvy, s výjimkou návštěv osob odpovědných za výchovu, osob blízkých¹⁰⁾ a oprávněných zaměstnanců orgánů sociálně-právní ochrany dětí, a to na dobu nejdéle 30 dnů v období následujících 3 měsíců.
- (2) Opatření podle odstavce 1 lze ukládat podmíněně se zkušební dobou až na 3 měsíce.
- (3) Za příkladné úsilí a výsledky při plnění povinností nebo za příkladný čin může být dítěti
- a) prominuto předchozí opatření podle odstavce 1,
  - b) udělena věcná nebo finanční odměna,
  - c) zvýšeno kapesné v rozsahu stanoveném tímto zákonem,
  - d) povolena mimořádná návštěva kulturního zařízení, mimořádná vycházka, mimořádná návštěva nebo přiznána jiná osobní výhoda; dětem s uloženou ochrannou výchovou se mimořádné vycházky a návštěvy povolují pouze za podmínek stanovených v odstavci 4 písm. a) a b).
- (4) Dítěti s uloženou ochrannou výchovou může být dále v případě dobrých výsledků při plnění povinností
- a) povolena samostatná vycházka mimo zařízení na dobu nejvýše 12 hodin, lze-li mít důvodně za to, že tím nebude ohrožen účel výkonu ochranné výchovy,
  - b) povoleno přijetí návštěvy jiných osob než osob odpovědných za výchovu, osob blízkých a oprávněných zaměstnanců orgánu sociálně-právní ochrany dětí, není-li to v rozporu s účelem výkonu ochranné výchovy; v odůvodněném případě může být návštěva uskutečněna se zrakovou, případně i sluchovou kontrolou zaměstnancem zařízení.
- (5) Opatření přijatá podle odstavců 1 až 4 jsou zaznamenávána do osobního spisu dítěte. Organizační podrobnosti upraví vnitřní řád.

Oddělená místnost

§ 22

- (1) V zájmu zklidnění agresivního dítěte a stabilizace jeho psychického stavu lze dítě starší 12 let v diagnostickém ústavu, dětském domově se školou nebo výchovném ústavu individuálně umístit do oddělené místnosti, a to na dobu nejdéle 48 hodin v průběhu 1 měsíce. Dítě lze v jednotlivém případě umístit do oddělené místnosti nejdéle na 6 hodin

nepřetržitě. Účelem je zajistit ochranu zdraví a bezpečnosti dítěte samotného, ostatních dětí či pracovníků zařízení.

(2) Příkaz k umístění dítěte do oddělené místnosti vydává ředitel zařízení. Po umístění bezodkladně zajistí lékařské vyšetření zaměřené na zjištění příčin agresivity, na jehož základě registrující lékař určí potřebu a četnost lékařských kontrol, popřípadě též potřebu psychologického vyšetření. Příkaz k umístění dítěte je založen do jeho osobního spisu.

(3) Po dobu pobytu dítěte v oddělené místnosti je dítěti poskytována péče odborného psychologického nebo terapeutického pracovníka, a to v rozsahu nejméně 6 hodin denně. Mimo tuto dobu musí být dítěti umožněna odpovídající výchovná, vzdělávací nebo zájmová činnost. Stav dítěte je sledován pověřeným pracovníkem v minimálně 30 minutových intervalech. Dítě má právo vzít s sebou do oddělené místnosti předměty pro volnočasové nebo vzdělávací aktivity, kterými nemůže ohrozit sebe, ostatní děti či pracovníky zařízení.

(4) O průběhu pobytu dítěte v oddělené místnosti je vedena dokumentace, v níž jsou zejména evidovány

a) poznatky o projevech dítěte významných z hlediska zdravotního, psychologického a speciálně pedagogického,

b) záznamy o poskytované péči odborného pracovníka a o činnostech a zjištěních pracovníků pověřených sledováním stavu dítěte,

c) záznamy o provedených vyšetřeních,

d) záznamy o zpětném zapojení dítěte do kolektivu.

(5) Oddělená místnost musí mít

a) plochu nejméně 6 m² a výšku nejméně 2,5 m,

b) přirozené i umělé osvětlení,

c) přirozené větrání,

d) možnost vytápění,

e) vybavení nezbytným nábytkem a lůžkovinami,

f) oddělené sanitární zařízení.

Práva a povinnosti ředitele zařízení

§ 23

Práva ředitele zařízení

(1) Ředitel zařízení je oprávněn v zájmu úspěšné výchovy dětí

a) povolit dítěti za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem¹¹⁾ pobyt mimo zařízení,

b) dát soudu návrh na podmíněné umístění dítěte s uloženou ochrannou výchovou mimo zařízení,

c) povolit dítěti s nařízenou ústavní výchovou přechodné ubytování mimo zařízení v souvislosti s jeho vzděláváním nebo zaměstnáním; v případě dítěte s uloženou ochrannou výchovou lze ve zvláště důvodném případě za tímto účelem podat soudu návrh na podmíněné umístění mimo zařízení podle zvláštního právního předpisu¹²⁾,

d) zrušit pobyt podle písmena a) nebo přechodné ubytování podle písmena c), jestliže se dítě řádně nechová nebo péče o něj není dostatečně zabezpečena nebo došlo-li ke změně důvodů, pro něž byl pobyt mimo zařízení povolen; jedná-li se o dítě s uloženou ochrannou výchovou, dá soudu podnět k jeho rozhodnutí,¹²⁾

e) zakázat nebo přerušit návštěvu osob odpovědných za výchovu nebo jiných osob v zařízení v případě jejich nevhodného chování, které by nepříznivě působilo na výchovu dětí,

f) být přítomen při otevření listovní nebo balíkové zásilky dítětem, pokud je důvodné podezření, že zásilka má z výchovného hlediska závadný obsah nebo by mohla ohrozit zdraví či bezpečnost dětí, a uschovat ji na dobu omezenou dnem propuštění dítěte ze zařízení,

g) převzít od dítěte do dočasné úschovy cenné předměty, finanční hotovost převyšující výši kapesného stanoveného v § 31 a předměty ohrožující výchovu, zdraví či bezpečnost dětí; písemný zápis o převzetí ověřený ředitelem, dalším odborným pracovníkem zařízení a dítětem je založen do osobní dokumentace dítěte,

h) povolit dětem starším 15 let cestovat do místa pobytu nebo přechodného ubytování podle písmen a) a c) nebo místa podmíněného umístění mimo zařízení bez dozoru,

i) dát soudu návrh podle zvláštního právního předpisu¹²⁾ na přeměnu ochranné výchovy v ústavní výchovu, plní-li dítě dlouhodobě vzorně své povinnosti a v konkrétním případě je takový postup vhodný s ohledem na další výchovu a vývoj dítěte; změní-li se okolnosti, podá ředitel zařízení soudu návrh na zpětnou přeměnu ústavní výchovy v ochrannou výchovu,

j) schvalovat opatření ve výchově podle § 21 navržená příslušným pedagogickým pracovníkem,

k) dát příkaz k umístění dítěte do oddělené místnosti,

l) zastoupit dítě v běžných záležitostech a pokud jeho zákonní zástupci neplní své povinnosti nebo nejeví o dítě skutečný zájem, je oprávněn zastoupit dítě i ve věcech zásadní důležitosti, vyžaduje-li to zájem dítěte,

m) žádat dítě o poskytnutí dokladů o jeho příjmech,

n) nařídit vyšetření dítěte, zda není ovlivněno alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

(2) Ředitel zařízení má dále právo

a) požádat příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí o informace o poměrech v rodině dítěte, které bylo umístěno do zařízení, a je-li tomuto dítěti zprostředkovávána pěstounská péče nebo osvojení, také informace o postupu při tomto zprostředkování,

b) na základě písemné žádosti nahlížet do spisové dokumentace vedené příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí o dítěti umístěném v zařízení.

(3) Ředitel zařízení v odůvodněných případech může požádat specializované zdravotnické pracoviště o určení skutečného věku cizinců, a to na náklady zařízení.

§ 24

Povinnosti ředitele zařízení

(1) Ředitel zařízení je povinen

- a) seznámit dítě s jeho právy a povinnostmi,
- b) oznámit neprodleně orgánu sociálně-právní ochrany dětí jméno a příjmení dítěte, jsou-li splněny podmínky pro jeho osvojení nebo pěstounskou péči,
- c) předat dítě podle rozhodnutí soudu do péče před osvojením nebo do pěstounské péče,
- d) dát příslušnému soudu podnět ke zrušení ústavní výchovy, pominuly-li důvody pro její nařízení,
- e) dát příslušnému soudu podnět ke zrušení ochranné výchovy, jestliže bylo dosaženo účelu ochranné výchovy nebo pominuly-li před jejím započítím okolnosti, pro něž byla uložena,
- f) předběžně projednat postup podle písmen c) až e) s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí, zákonnými zástupci dítěte, případně jinými osobami odpovědnými za výchovu,
- g) podat po předchozím projednání s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí příslušnému soudu podnět k prodloužení ústavní výchovy nebo podat návrh na prodloužení ochranné výchovy, vyžaduje-li to zájem dítěte,
- h) podávat informace o dítěti zákonným zástupcům nebo orgánům sociálně-právní ochrany dětí na jejich žádost,
- i) projednat předem opatření zásadní důležitosti se zákonnými zástupci dítěte a s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, nehrozí-li nebezpečí z prodlení, a bezodkladně je informovat o provedeném opatření,
- j) informovat v zájmu zaručení návaznosti péče příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností o nadcházejícím propuštění dítěte ze zařízení, a to v termínu nejméně 6 měsíců před propuštěním dítěte,
- k) umožnit dítěti, které má být propuštěno ze zařízení z důvodu zletilosti, jednání se sociálním kurátorem,
- l) propustit dítě mladší 15 let podle § 23 odst. 1 písm. a) až c) pouze v doprovodu osob odpovědných za výchovu, nepožádají-li v této věci písemně o jiný postup,
- m) zajišťovat realizaci programu rozvoje osobnosti dítěte a vést o něm záznamy.

(2) Ředitel zařízení je dále povinen

- a) vydat vnitřní řád zařízení,
- b) oznámit bezodkladně příslušnému diagnostickému ústavu změny v počtech dětí,
- c) předat dítě mladší 18 let po ukončení jeho pobytu v zařízení osobám odpovědným za výchovu nebo jiným osobám uvedeným v rozhodnutí, na jehož základě dochází k propuštění dítěte, nedošlo-li k předání dítěte dříve; současně těmto osobám předá věci, jež jsou ve vlastnictví dítěte,

d) informovat nezaopatřenou osobu o možnosti podat žádost o uzavření smlouvy o prodlouženém pobytu v zařízení podle § 2 odst. 6,

e) informovat soud pro mládež nebo státního zástupce, který podle zvláštního právního předpisu^{12a)} přenechal postižení mladistvého zařízení, o výsledku přijatých opatření,

f) oznámit útěk dítěte Policii České republiky bezodkladně po jeho zjištění.

(3) Ředitel zařízení v oblasti státní správy rozhoduje o

a) úhradě nákladů na zdravotní péči, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud byla péče vyžádána zákonnými zástupci dítěte, podle § 2 odst. 7 písm. d),

b) zamítnutí žádosti o poskytování plného přímého zaopatření podle § 2 odst. 6,

c) umístění dítěte podle § 5 odst. 1,

d) přemístění dítěte podle § 5 odst. 9,

e) zamítnutí žádosti o povolení pobytu podle § 23 odst. 1 písm. a) nebo c),

f) zrušení pobytu podle § 23 odst. 1 písm. d),

g) výši příspěvku na úhradu péče poskytované dětem nebo nezaopatřeným osobám v zařízeních podle § 27 až 29.

(4) Ředitel zařízení uzavře smlouvu o prodlouženém pobytu v zařízení podle § 2 odst. 6 s nezaopatřenou osobou, připravuje-li se tato osoba soustavně na budoucí povolání i po dosažení zletilosti, a to na základě její žádosti a pokud nebude překročena výše povoleného počtu dětí uvedená ve školském rejstříku.

(5) Ředitel zařízení ukončí pobyt dítěte v zařízení

a) jestliže soud zrušil ústavní výchovu nebo ochrannou výchovu nebo jestliže uplynula stanovená doba trvání ústavní výchovy, s výjimkou případu, kdy ke dni uplynutí této doby není skončeno řízení soudu o prodloužení nebo zrušení ústavní výchovy,

b) dosáhne-li zletilosti, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvá do ukončení přípravy na povolání,

c) dosáhne-li věku 19 let, byla-li mu prodloužena ústavní výchova nebo ochranná výchova, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvá do ukončení přípravy na povolání,

d) jestliže rozhodnutí soudu o osvojení nebo o svěřeni dítěte do pěstounské péče nabylo právní moci,

e) po uplynutí doby trvání předběžného opatření nebo po jeho zrušení soudem.

§ 25

Na ředitele střediska se práva a povinnosti uvedené v § 23 odst. 1 písm. f), g) a n), v § 24 odst. 1 písm. a), h) a i) a v § 24 odst. 2 písm. a), c) a e) vztahují obdobně. Povinnost podle § 24 odst. 1 písm. j) se na ředitele střediska vztahuje přiměřeně.

§ 26

Práva a povinnosti osob odpovědných za výchovu vůči zařízení

(1) Zákonní zástupci dítěte mají právo

- a) na informace o dítěti, a to na základě své žádosti,
- b) vyjadřovat se k návrhu opatření zásadní důležitosti ve vztahu k dítěti, nehrozí-li nebezpečí z prodlení a na informace o provedeném opatření,
- c) na udržování kontaktu s dítětem, nebrání-li tomu závažné okolnosti ohrožující dítě,
- d) na poradenskou pomoc zařízení ve věcech výchovné péče o dítě,
- e) písemně požádat ředitele zařízení o povolení pobytu dítěte u osob podle § 23 odst. 1 písm. a) nebo c).

(2) Zákonní zástupci dětí umístěvaných do zařízení na základě rozhodnutí soudu mají zejména povinnost

- a) při předání dítěte do určeného zařízení¹³⁾ předat současně dokumentaci uvedenou v § 5 odst. 5,
- b) zajistit doprovod dítěte mladšího 15 let v případech postupu podle § 23 odst. 1 písm. a) až c) a § 24 odst. 5 písm. a), popřípadě požádat písemně v této věci o jiný postup,
- c) seznámit se s vnitřním řádem zařízení a dodržovat jeho ustanovení,
- d) oznámit bezodkladně zařízení podstatné okolnosti pobytu dítěte u nich, týkající se zejména jeho zdraví a výchovy,
- e) předat dítěti umístěnému do zařízení na základě jejich žádosti finanční částku jako kapesné ve výši stanovené v § 31,
- f) hradit náklady na zdravotní služby, léčiva a zdravotnické prostředky poskytnuté dítěti, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud byly poskytovány na jejich žádost.

(3) Práva podle odstavce 1 písm. c), d) a e) a povinnosti podle odstavce 2 písm. a), b), c) a d) se vztahují i na jiné osoby odpovědné za výchovu. Práva podle odstavce 1 písm. a), c), d) a e) a povinnosti podle odstavce 2 písm. b), c) a d) se vztahují i na nezletilého rodiče, který nenabyl plné svéprávnosti, ledaže soud rozhodl o tom, že se tomuto rodiči pozastavuje výkon povinnosti a práva péče o dítě až do doby, kdy rodič nabude plnou svéprávnost. Práva podle odstavce 1 písm. a), c), d) a e) a povinnosti podle odstavce 2 písm. b), c) a d) se vztahují i na rodiče, který byl omezen ve svéprávnosti, jestliže soud rozhodl o tom, že se tomuto rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon povinnosti a práva péče o dítě. Práva podle odstavce 1 písm. a), c), d) a povinnosti podle odstavce 2 písm. c) se vztahují i na rodiče, který byl omezen ve svéprávnosti, jestliže soud rozhodl o tom, že se tomuto rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon práva osobního styku s dítětem.

HLAVA VI

ÚHRADA PÉČE, KAPESNÉ, OSOBNÍ DARY A VĚCNÁ POMOC

Úhrada péče

§ 27

- (1) Rodiče jsou povinni hradit příspěvek na úhradu péče poskytované dětem a nezaopatřeným osobám v zařízeních (dále jen "příspěvek"). V případě, že dítě nebo nezaopatřená osoba má vlastní pravidelné příjmy, podílí se podle § 29 na hrazení příspěvku.
- (2) V případě, že se zařízení nevyplácí přídavek na dítě, zvyšuje se příspěvek o 30 %.
- (3) Výše příspěvku na úhradu péče o děti matek, umístěných v zařízení, činí za kalendářní měsíc 10 % z výše rodičovského příspěvku.¹⁴⁾
- (4) Za období kratší než 1 měsíc se výše příspěvku stanoví podle dnů. Denní úhrada nákladů činí jednu třicetinu výše příspěvku za kalendářní měsíc.
- (5) Rodiče se na hrazení příspěvku podílejí rovným dílem, s výjimkou případů uvedených v § 28.
- (6) Výši příspěvku a podíl rodičů na jeho úhradě v jednotlivých případech stanoví ředitel zařízení rozhodnutím.
- (7) Za příjmy a za společně posuzované osoby se pro účely tohoto zákona považují započitatelné příjmy a společně posuzované osoby podle zvláštního právního předpisu¹⁵⁾.
- (8) Částka příspěvku se zaokrouhluje na koruny směrem nahoru.

§ 28

- (1) Rodiči, který doloží, že je on nebo osoba s ním společně posuzovaná příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi²⁰⁾, se příspěvek nestanoví. Rodiči, který doloží, že po zaplacení příspěvku by jeho příjem nebo příjem s ním společně posuzovaných osob klesl pod součet částky životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu²¹⁾ a částky normativních nákladů na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře⁴⁾, se příspěvek stanoví v takové výši, aby mu uvedený součet zůstal zachován; pokud by takto stanovený příspěvek byl nižší než 100 Kč, nestanoví se.
- (2) Rodiče jsou povinni vždy po uplynutí 12 měsíců od posledního doložení skutečností podle odstavce 1 prokazovat, že splňují podmínky pro snížení nebo prominutí příspěvku podle odstavce 1, a dále bezodkladně oznamovat každé změny v příjmech, které by mohly mít vliv na výši příspěvku určenou podle odstavce 1. V případě nesplnění těchto povinností se příspěvek odpovídajícím způsobem zvýší, a to od doby, kdy marně uplynula lhůta pro prokázání splnění podmínek, nebo i zpětně od doby, kdy došlo ke změně v příjmech.

§ 29

- (1) Ze sirotčího důchodu¹⁶⁾ dítěte, které nemá jiný příjem, se na úhradu příspěvku použije nejvýše 10 %.

(2) Z jiného příjmu dítěte, než je uveden v odstavci 1, se k úhradě příspěvku použije část příjmů převyšujících 50 % výše příspěvku, platné pro příslušnou věkovou kategorii, a to až do výše příspěvku.

(3) Rozdíl mezi částkou určenou pro úhradu příspěvku z příjmu dětí podle odstavce 2 a příspěvkem hradí rodiče.

(4) Na nezaopatřené osoby se ustanovení odstavců 1 až 3 použijí obdobně.

§ 30

(1) Příspěvek za kalendářní měsíc se hradí nejpozději do patnáctého dne následujícího měsíce. Příspěvek náleží zařízení od prvního dne pobytu dítěte v zařízení.

(2) Za dobu, po kterou je dítě se souhlasem zařízení u osob odpovědných za výchovu nebo ve zdravotnickém zařízení déle než 2 po sobě jdoucí dny, snižuje se příspěvek za kalendářní měsíc o příslušný počet denních částek včetně částky za den, v němž započne pobyt do 15 hodin, a za den, v němž dítě ukončí pobyt v době po 15 hodině.

(3) Za dobu, po kterou je dítě na útěku ze zařízení, snižuje se výše příspěvku o 50 % za každý celý den.

(4) Příspěvek se nehradí za dobu, po kterou je dítě ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.

(5) Zařízení provede vyúčtování přeplatků a nedoplatků do patnáctého dne měsíce následujícího po provedení úhrady příspěvku podle odstavce 1. Výsledky vyúčtování za uplynulé čtvrtletí písemně oznámí zařízení osobě, která příspěvek hradí.

(6) Na nezaopatřené osoby se ustanovení odstavců 1 až 5 použijí obdobně.

Kapesné, osobní dary a věcná pomoc

§ 31

(1) Dětem a nezaopatřeným osobám, kterým se poskytuje plné přímé zaopatření, náleží kapesné.

(2) Za období kratší než 1 měsíc se kapesné stanoví podle počtu dnů, v nichž je dítě v péči zařízení. Denní výše kapesného činí jednu třicetinu měsíční výše kapesného.

(3) Kapesné dítěti nenáleží za dny, po které je dítě na útěku ze zařízení nebo je ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.

(4) Kapesné se rozlišuje v jednotlivých případech podle výchovných hledisek stanovených vnitřním řádem zařízení.

(5) Částka kapesného se zaokrouhluje na desetikoruny směrem nahoru.

§ 32

(1) Dítěti, jemuž náleží plné přímé zaopatření, poskytuje zařízení osobní dary k narozeninám, k úspěšnému ukončení studia a k jiným obvyklým příležitostem.

(2) Osobní dar podle odstavce 1 lze poskytnout též formou peněžitého příspěvku.

(3) Osobní dary se podle odstavce 1 poskytují dětem podle věku dítěte, výchovných hledisek stanovených vnitřním řádem zařízení a délky pobytu dítěte v zařízení v průběhu kalendářního roku.

§ 33

Dítěti, jemuž byl ukončen pobyt v zařízení z důvodů uvedených v § 24 odst. 5 písm. b) a c), se podle jeho skutečné potřeby v době propouštění a podle hledisek stanovených vnitřním řádem poskytne věcná pomoc nebo jednorázový peněžitý příspěvek. Dále se dítěti ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí poskytuje poradenská pomoc se zajištěním bydlení a práce, a dále je dítěti i po opuštění zařízení poskytována poradenská pomoc při řešení tíživých životních situací.

HLAVA VII

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 34

Povinná dokumentace

(1) Zařízení vedou tuto dokumentaci:

a) vnitřní řád zařízení obsahující zejména pravidla pro hodnocení a odměňování dětí, práva a povinnosti dětí, osob odpovědných za výchovu a pracovníků zařízení, denní a týdenní program, pravidla pro organizaci návštěv, zdravotního ošetření a pro přijímání, přemísťování a propouštění dětí, pravidla dětské správy, pravidla oznamování útěku Policii České republiky včetně uvedení osoby oprávněné k převzetí dítěte po jeho vypátrání a u diagnostických ústavů provoz záchytného pracoviště,

b) roční plán výchovně vzdělávací činnosti,

c) týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti,

d) jednací protokol,

e) osobní dokumentaci dětí včetně záznamů o stavu dětí vedených odbornými pracovníky zařízení a programu rozvoje osobnosti, ve kterém jsou vedeny zejména záznamy o plnění stanovených cílů, a písemných žádostí osob odpovědných za výchovu o povolení pobytu podle § 23 odst. 1 písm. a) nebo c),

f) dokumentaci o umístění a průběhu pobytu dítěte v oddělené místnosti,

g) dokumentaci o umístění a průběhu pobytu dítěte zadrženého na útěku, obsahující údaje podle § 22 odst. 4,

h) knihu denní evidence zařízení,

i) knihu úředních návštěv,

j) knihu ostatních návštěv, včetně evidence návštěv osob odpovědných za výchovu.

(2) Střediska vedou dokumentaci podle odstavce 1 s výjimkou písmen b), f) a g).

§ 35

Ministerstvo provádí kontrolu nad dodržováním tohoto zákona. Působnost České školní inspekce vůči zařízením nebo střediskům není dotčena.

§ 36

- (1) Správní řád se nevztahuje na rozhodování podle § 11 odst. 3, § 13 odst. 3 a § 14 odst. 4.
- (2) Nadřízeným správním orgánem ředitele dětského domova, dětského domova se školou a výchovného ústavu je krajský úřad. Nadřízeným správním orgánem ředitele diagnostického ústavu je ministerstvo.
- (3) Odvolání proti rozhodnutí podle § 24 odst. 3 písm. b) až f) nemá odkladný účinek.

§ 36a

Kde se v tomto zákoně hovoří o dítěti s nařízenou ústavní výchovou, rozumí se tím i dítě s nařízeným předběžným opatřením.

§ 37

- (1) V zařízeních je nepřetržitý celoroční provoz.
- (2) Provoz může být dočasně omezen nebo přerušen jen ze závažných důvodů na základě souhlasu ministerstva a za předpokladu, že péče o děti je řádně zajištěna. Péči o děti je povinen zajistit zřizovatel zařízení.

§ 38

- (1) Do zařízení se nepřijímají děti
  - a) které jsou pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a podle stanoviska lékaře vyžadují odbornou zdravotní péči, kterou jim nelze poskytnout v rámci pobytu v zařízení, nebo
  - b) s psychiatrickým onemocněním: schizofrenie, bipolární porucha, těžké depresivní a úzkostné stavy vyžadující psychiatrickou léčbu.
- (2) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen vyhovět žádosti ředitele zařízení o vyšetření, zda dítě není pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, a podle závěru lékaře poskytnout dítěti ošetření ve zdravotnickém zařízení po dobu nutnou k detoxikaci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem¹⁹⁾.

§ 39

Dozor státního zastupitelství

- (1) Dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy v zařízeních provádí okresní státní zastupitelství, v jehož obvodu se zařízení nachází.
- (2) Při výkonu dozoru je státní zástupce oprávněn
  - a) vstupovat v kteroukoliv dobu do zařízení,
  - b) nahlížet do povinné dokumentace vedené zařízením,

- c) hovořit s dětmi bez přítomnosti jiných osob,*
  - d) žádat od zaměstnanců zařízení a dalších osob podílejících se na péči o děti potřebná vysvětlení,*
  - e) podávat soudu návrh na zrušení nařízené ústavní výchovy nebo uložené ochranné výchovy, popřípadě podávat návrh na uložení ochranné výchovy dětem umístěným v zařízení na základě nařízené ústavní výchovy,*
  - f) prověřovat, zda rozhodnutí a postupy ředitele zařízení odpovídají zákonům a jiným právním předpisům,*
  - g) vydávat příkazy k přijetí opatření vedoucích k odstranění stavu odporujícího právním předpisům,*
  - h) nařídit, aby dítě, které je v zařízení nezákonně, bylo po oznámení orgánu sociálně-právní ochrany dětí bezodkladně propuštěno.*
- (3) Zařízení je povinno příkazy státního zástupce podle odstavce 2 bez odkladu provést.*
- (4) Dozorem státního zastupitelství podle tohoto paragrafu není dotčena působnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí podle zvláštního právního předpisu.⁷⁾*

§ 40

Pojištění

Zařízení nebo středisko může uzavřít pojištění pro případ své odpovědnosti za škodu vzniklou na věcech, životě a zdraví dětí a svých zaměstnanců.

§ 41

Zmocňovací ustanovení

- (1) Ministerstvo stanoví vyhláškou*
- a) územní obvody diagnostických ústavů,*
  - b) podrobnosti o organizačním postupu zařízení při přijímání, umístování, přemístování a propouštění dětí, o zajišťování pořádku a bezpečnosti v zařízeních,*
  - c) vzorový vnitřní řád pro zařízení a střediska,*
  - d) podrobnosti organizačního zabezpečení pobytu dětí zadržovaných na útěku v diagnostickém ústavu podle § 6,*
  - e) podrobnosti organizačního zabezpečení umístování dětí se zdravotním postižením podle § 2 odst. 12, nezletilých matek a jejich dětí a dětí vyžadujících výchovně léčebný režim v důsledku jejich neurologického poškození (psychického onemocnění),*
  - f) podrobnosti organizačního zabezpečení umístování a pobytu dětí uvedených v § 2 odst. 4,*
  - g) podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích,*
  - h) postup při zjišťování psychické způsobilosti, vzor prohlášení před psychologickým vyšetřením, vzor psychologického posudku, podrobnosti o školení osob žádajících o akreditaci, obsah žádosti o akreditaci podle § 18a,*

i) standardy kvality pro preventivně výchovnou péči ve střediscích a standardy kvality pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy v zařízeních.

(2) Vláda stanoví nařízením

a) částky příspěvku za kalendářní měsíc v závislosti na věku dítěte nebo nezaopatřené osoby,

b) nejvyšší a nejnižší částky kapesného za kalendářní měsíc v závislosti na věku dítěte nebo nezaopatřené osoby,

c) nejvyšší hodnotu osobního daru k narozeninám, k úspěšnému ukončení studia a k jiným obvyklým příležitostem v závislosti na věku dítěte nebo nezaopatřené osoby,

d) nejvyšší hodnotu věcné pomoci nebo peněžitého příspěvku dítěti, jemuž byl ukončen pobyt v zařízení z důvodů uvedených v § 24 odst. 5 písm. b) a c).

§ 42

Přechodná ustanovení

(1) Dětské domovy internátního typu, dětské domovy se speciálními školami, dětské výchovné ústavy, zvláštní školy internátní, pomocné školy internátní a výchovné ústavy, v nichž je vykonávána ústavní výchova nebo ochranná výchova, zřízené podle dosavadních předpisů se považují za zařízení podle tohoto zákona, jestliže ve lhůtě do 24 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona podá zřizovatel ministerstvu žádost o změnu zařazení zařízení podle tohoto zákona.

(2) Počty dětí ve výchovných skupinách a rodinných skupinách podle tohoto zákona se upraví do 24 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Děti s mentálním, tělesným, smyslovým postižením, s vadami řeči, popřípadě s více vadami, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova, umístěné podle dosavadních předpisů ve speciálních školách internátních budou do 24 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona převedeny do odpovídajícího zařízení podle tohoto zákona, pokud stupeň jejich zdravotního stavu nevyžaduje umístění v ústavu sociální péče nebo ve specializovaném zdravotnickém zařízení (§ 2 odst. 12).

(4) Pedagogičtí pracovníci, kteří jsou zaměstnanci zařízení nebo střediska podle dosavadních předpisů, jsou povinni do 2 let od účinnosti tohoto zákona předložit zařízení nebo středisku výsledky psychologického vyšetření psychické způsobilosti podle § 18 odst. 2.

---

§ 43

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Nařízení vlády č. 176/1996 Sb., kterým se stanoví výše příspěvku na úhradu péče poskytované mládeži umístěné ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo preventivní péče.

2. Vyhláška č. 64/1981 Sb., o školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

§ 46

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2002.

Přechodná ustanovení zavedena zákonem č. 383/2005 Sb. Čl. II

1. Posudky o psychické způsobilosti vydané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona platí po dobu 7 let ode dne jejich vydání, pokud nevzniknou důvodné pochybnosti o tom, zda pedagogický pracovník splňuje podmínku psychické způsobilosti podle § 18 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona; v takovém případě ředitel střediska nebo diagnostického ústavu, dětského domova, dětského domova se školou nebo výchovného ústavu nařídí pedagogickému pracovníkovi podstoupit psychologické vyšetření a k tomu stanoví přiměřenou lhůtu.

2. Ředitel diagnostického ústavu, dětského domova, dětského domova se školou nebo výchovného ústavu zajistí, aby rozhodnutí o výši příspěvku na úhradu péče poskytované dětem a nezaopatřeným osobám ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, vydaná přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, která nejsou v souladu s § 27 a 28 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, byla nahrazena novými rozhodnutími, a to do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Počty dětí ve výchovných skupinách a rodinných skupinách a počty rodinných skupin a výchovných skupin ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy zavedené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona uvede příslušný ředitel školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy do souladu s § 4 odst. 2 až 5 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a to do 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

4. Výše příspěvku na úhradu péče poskytované dětem a nezaopatřeným osobám v diagnostickém ústavu, dětském domově, dětském domově se školou a výchovném ústavu podle § 27 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je do 31. prosince 2005 shodná s výší příspěvkové základny podle § 27 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Přechodné ustanovení zavedeno zákonem č. 352/2011 Sb. Čl. II

Na psychologický posudek platný ke dni účinnosti tohoto zákona se nepoužije ustanovení § 18 odst. 4 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do dne účinnosti tohoto zákona, pokud jde o dobu platnosti tohoto psychologického posudku.

Přechodná ustanovení zavedena zákonem č. 333/2012 Sb. Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Zřizovatelé středisek výchovné péče uvedou zřizovací listiny nebo jiné zakladatelské dokumenty do souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a to nejpozději do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Počty rodinných skupin v dětských domovech a v dětských domovech se školou zavedené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona uvede zřizovatel těchto zařízení do souladu s § 4 odst. 5 zákona č. 109/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a to do 5 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Do nabytí účinnosti nařízení vlády podle § 41 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se při výpočtu výše příspěvku, výše kapesného, hodnoty daru k narozeninám, k úspěšnému ukončení studia a k jiným obvyklým příležitostem a věcné pomoci nebo výše peněžitého příspěvku dítěti, jemuž byl ukončen pobyt v zařízení z důvodů uvedených v § 24 odst. 5 písm. b) a c), postupuje podle dosavadní právní úpravy.
4. Dětem, o jejichž umístění v důsledku jejich poruch chování požádali zákonní zástupci dítěte, může diagnostický ústav poskytovat péči nejdéle do 31. srpna 2017. Těmto dětem je poskytována preventivně výchovná péče podle § 16 zákona č. 109/2002 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Tyto děti mohou být přijaty v průběhu kalendářního roku tak, aby jejich průměrný měsíční počet odpovídal nejvýše 10 % kapacity diagnostického ústavu. Výjimku z omezení počtu dětí podle věty třetí může udělit Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Klaus v. r.
Zeman v. r.

Poznámky pod čarou

¹⁾ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

^{1a)} § 10 odst. 3 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 76a občanského soudního řádu.

- ³⁾ § 2 odst. 2 a 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 272/2001 Sb.
- ⁴⁾ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁵⁾ § 34 odst. 1 písm. c) až f) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
- ⁶⁾ § 18 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.
- ⁷⁾ Zákon č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- ^{7a)} § 93 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
- ⁸⁾ § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
- ^{8a)} Zákon č. 563/2004 Sb.
- ^{8b)} Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- ^{8c)} Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.
- ^{8d)} Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.
Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty. Směrnice Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu.
Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny.
Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany.
- ^{8e)} Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.
- ^{8f)} Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění zákona č. 125/2005 Sb.
- ⁹⁾ § 9 občanského zákoníku.
- ¹⁰⁾ § 116 občanského zákoníku.
- ¹¹⁾ § 30 zákona č. 359/1999 Sb., ve znění zákona č. 272/2001 Sb.

¹²⁾ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

^{12a)} § 11 a 20 zákona č. 218/2003 Sb.

¹³⁾ § 28 zákona č. 359/1999 Sb.

¹⁴⁾ § 32 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁾ § 4, 6 a násl. zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

¹⁶⁾ § 52 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

¹⁹⁾ Zákon č. 20/1966 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Občanský soudní řád.

²⁰⁾ § 13 a 13a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁾ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.